

Maa- ja metsätalousvaliokunnan julkinen kuuleminen verkkokalastuksen kieltämisestä saimaannorpan levinneisyysalueella 25.9.2020

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

No niin, kello on yhdeksän, ja pistetäänpä homma tulille: meidän valiokunnan epävirallinen kokous ja kuuleminen, joka on striimattu nyt ihan kaikelle kansalle, joka haluaa tätä meidän norppakuulemistamme seurata.

Päätösvaltaa ei todeta tällä kertaa, näemme sieltä ruudulta valiokunnan jäsenet, ja niitä kirjataan ylös. Siirrytään kohtaan 3: Verkkokalastus kiellettävä saimaannorpan levinneisyysalueella. Eli olemme saaneet tänne eduskuntaan kansalaisaloitteen ja kävimmekin siitä lähetekeskustelun jo hyvän aikaa sitten, mutta emme voineet asiaa ottaa käsittelyyn, koska koronan takia täällä käytiin läpi vain valmiuslakiin liittyviä erittäin tärkeitä asioita, mutta mukavaa, että nyt olemme päässeet tätä käsittelemään.

Norppahan on meille kaikille rakas relikti sieltä 8 000 vuoden takaa, kun jääkauden aikana Itämeri erottautui Saimaasta ja sinne jäi tämä meidän suloinen norppamme, joka on ikään kuin symboli kaikelle luonnonsuojelutyölle, mitä Suomessa on tehty. Norpan suojelemiseksi on ollut jo pitkään välitavoite, 400 norppaa vuonna 2025, ja olen iloinen ja ylpeä siitä, että tämä välitavoite on jo saavutettu, ja se on saavutettu sillä, että suojelua on tehty yhteistyössä paikallisten kanssa. Siellä on tehty kalastuksen rajoituksia – niistä kuulemme varmaan asiantuntijalta maa- ja metsätalousministeriöstä tänään – ja siellä on tehty pesiä yhteistyössä, kolattu lunta, kun on ollut suojaltavia. Tämän lähetekeskustelunkin pohjalta uskon siihen, että paras tulos saadaan aina sillä, kun paikalliset voivat kokea osallistuvansa siihen suojelutyöhön ja heidän ääntänsä kuunnellaan.

On erittäin hienoa, että olemme saaneet tällaisen kansalaisaloitteen. Aivan ensimmäisenä kuultavana meillä onkin aloitteen tekijä Iina Palonen, olkaa hyvä – oletteko linjoilla? Toivon, että voisitte ihan kasvojen kanssa tämän aloitteenne meille esitellä.

Kansalaisaloitteen ensimmäinen allekirjoittaja Iina Palonen:

Olen linjoilla. Kiitos, ja hyvää huomenta kaikille minunkin puolestani. – Minä olen tosiaan Iina Palonen, tämän aloitteen vireillepanija, ja täällä edustan myös minun perhettäni, joka oli myös tässä aloitteessa vireillepanijana.

Minä haluaisin myös tästä saimaannorpan taustasta kertoa, miten tässä jo aloiteltiin, että saimaannorppa on tosiaan ainoa suomalainen kotoperäinen nisäkäs, joka muodostui 8 000 vuotta sitten. Saimaannorppia Suomessa on alle 500, ja norppa on erittäin uhanalainen. Heti viime vuoden heinäkuun alussa, kun tämä kansalaisaloite sai alkunsa, viisi verkkoihin kuollutta kuuttia sai suomalaiset liikkeelle, ja tämä kansalaisaloite sai

älyttömän nopeassa ajassa yli 75 000 allekirjoitusta. Eli sen 50 000 äänen saamisessa meni pelkästään kaksi päivää, ja sitten loppukuukaudessa, kun me keräsimme nimiä, tuli se 75 000 ääntä. Kuuttikuolleisuudessa viime vuoden heinäkuun alku osoittaa sen, mikä on verkkokuolleisuuden todellinen tilanne: on ihan faktaa, että verkkoihin kuolee huomattavasti enemmän kuin on ilmoitettu, ja onkin arvioitu, että kuolleisuus voi olla moninkertainen ilmoitetusta. Esimerkiksi Suomen luonnonsuojeluliiton arvio on se, että se on ainakin kolminkertainen siihen verrattuna, mikä on ilmoitettu. Verkkojen kieltäminen Saimaalta kokonaan nostaisi norppakannan nopeaan nousuun. Se on todella merkittävää, koska kalanpyydyskuolleisuus on norpan yleisin yksittäinen kuolinsyy. Kyse on myös eläinsuojelullisesta näkökulmasta, koska norpalle verkkokuolema on todella pitkä ja tuskallinen. Se ei ole mikään semmoinen, että norppa vain jää sinne, vaan norppa esimerkiksi tukehtuu omaan vereensä, ja se on todella pitkä prosessi, miten norppa tukehtuu sinne verkkoon.

Tämän kansalaisaloitteen hyväksymisellä Suomi liittyisi uhanalaisia eläimiä kunnioittavien sivistysvaltioiden joukkoon ja suojelisi tätä meidän oikeasti ainoaa kotoperäistä eläintä. Sitten kuitenkin Suomeen jäisi yli 100 000 järveä verkkokalastukseen. Suomessa on 180 000 järveä, niistä yhdessä on norppia, ja jos tämä kansalaisaloite hyväksyttäisiin, niin vain yksi olisi todella hyvästä syystä verkoton. Verkot voi kuitenkin korvata norpille turvallisilla pyydyksillä, rysillä ja katiskoilla, eli se ei tarkoita, että kalastuksen pitäisi kokonaan loppua, vaan on paljon myös tämmöisiä norppaturvallisista kalastuskeinoja. Ja yksi asia, mikä minun mielestäni täytyy myös huomioida tässä Saimaan alueen eläinten suojelemisessa, on, että kun siitä keskustellaan, niin ei tarvitse keskittyä pelkästään norppaan. Sillä on merkitystä Saimaalla myös uhanalaisille kalalajeille, jotka niin ikään ovat vaarassa kuolla verkkoihin. Verkko ei valikoi, eikä kyse ole siis pelkästään saimaannorpasta. Esimerkiksi järvilohen katoamiseen riittää se, että jokainen mökkiläinen Saimaalla vahingossa verkkokalastaisi vain yhden järvilohen. Kansalaisaloitteen hyväksymisellä olisi siis norppien lisäksi huomattava merkitys uhanalaisille kalalajeille Saimaalla. Koko Saimaan ja Suomen monimuotoisuus vaatii sen, että tämä kansalaisaloite otetaan vakavasti ja hyväksytään. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, Iina Palonen. – Seuraavaksi kuulemme kalastusneuvos Eija Kirjavaista maa- ja metsätalousministeriöstä, olkaa hyvä. Hän onkin täällä paikan päällä.

Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, Maa- ja metsätalousministeriö:

Arvoisa puheenjohtaja, arvoiset valiokunnan jäsenet, kansalaisaloitteen tekijät ja muut kuulijat, maa- ja metsätalousministeriön puolesta tuon kansalaisaloitteen osalta esille seuraavat asiat esityksessäni: nykyiset kalastusrajoitukset ja niiden vaikutus norppakantaan, Saimaan kalastuksesta tietoja, verkkokalastuskiellon vaikutukset kalatalouteen, ja miten nykyisiä rajoituksia uudistetaan. – Seuraava dia, kiitos.

Kalastus Saimaalla ei ole vapaata. Kalastusta on rajoitettu Saimaalla pitkään, siellä on olemassa valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla, ja se on voimassa ensi kevääseen saakka. Lisäksi ely-keskus on tehnyt kalastuslain nojalla sopimuksia vesialueen omistajien kanssa, ja näitä sopimuksia on tehty yli 200 kappaletta. Myös näiden sopimusten voimassaolo päättyy tämän vuoden lopussa, joten ensi kevääksi meidän pitää saada uudet kalastusrajoitukset Saimaalle.

Tällä hetkellä on kielletty kaikkein vaarallisimmat pyydykset saimaannorpalle ja hyvin laajalla alueella. Siellä on vaarallisimmat verkot kielletty, muun muassa riimuverkot, päältä suljetut rysät sekä merrat sekä katiskapyydykset, joiden nielu voi levitä yli 15 senttimetrin leveydelle. Totaalinen verkkokalastuskielto on vuosittain 15. päivästä huhtikuuta 30. päivään kesäkuuta. Tällöin kuitenkin saa käyttää muikkuverkkoja. – Seuraava dia.

No, miten nämä kalastusrajoitukset sitten ovat vaikuttaneet norppakantaan? Hyvin, siinä mielessä, että ne ovat mahdollistaneet norppakannan kasvun tavoitteen mukaisesti. Tämä tavoite on asetettu saimaannorpan suojelustrategiassa, ja niin kuin puheenjohtaja totesi, kanta on tällä hetkellä noin 410 yksilöä, ja tämä välitavoite, 400 yksilöä vuoteen 2025 mennessä, on saavutettu kuusi vuotta etuajassa. Sopimustoiminta sekä myös viiden vuoden välein uudistettavat asetukset ovat mahdollistaneet sen, että kalastusrajoitusaluetta on laajennettu runsaasti, ja se on tällä hetkellä suuruudeltaan jo sen kokoinen, että se on suurempi kuin kaksi kertaa Päijänne. Eli me emme puhu mistään hyvinkin pienestä asiasta, vaan me puhumme Suomen suurimmasta järvestä ja erittäin merkittävästä kalastusalueesta.

Kalanpyydyksiin ilmoitetaan kuolleeksi noin 5–6 norppaa vuodessa, ja norppakuolemien osalta on katsottava kokonaistilannetta. Vaikka norppakanta on kiistatta kasvanut, on kalanpyydykskuolemien osuus kuitenkin kuolinsyynä vähentynyt. Tällä hetkellä on menty tilanteeseen, jossa näitä kalanpyydyksiin kuolleita saimaannorppia seurataan yksilötasolla: joka ikisestä pyydykseen kuolleesta norpasta tehdään mediaan kirjoituksia, ja siitä syntyy kuva, että saimaannorppia kuolisi pyydyksin enemmän kuin todellisuudessa on yleinen mielipide. Eli meidän on katsottava kokonaistilannetta, koska tilanne näitten ilmoitusten osalta on muuttunut niin, että tällä hetkellä lain mukaan on ilmoitettava jokaisesta pyydykseen kuolleesta saimaannorpasta. Myös verkkokalastus on vähentynyt, eli meidän on otettava pyydyskuolemien arvioinnissa huomioon tämä tilanteen muuttuminen, joka ehkä on ollut joskus kymmenen vuotta sitten. Myös rajoitusalue on kasvanut erittäin laajasti – se näkyy tässä kuvassa, joka on esillä. Eli norppakanta on kasvanut – se on tuossa vihreällä viivalla – ja sitten tämän rajoitusalueen pinta-alan kasvu näkyy sinisillä tolilla.

No, minkälaista on sitten kalastus Saimaalla, mihin tämä verkkokalastuskielto vaikuttaisi? Nämä luvut, joita nyt seuraavaksi esitän, ovat monesta eri tutkimuksesta. Niitä ei ihan voi laskea yhteen, eli kun saimaannorpan elinalue on kasvanut vuosittain, niin se myös tarkoittaa sitä, että tutkimuksellisesti ei aina ole ihan juuri se alue

tarkastelussa. Eli näiden lukujen osalta täytyy pohtia, että nämä ovat suuruusluokkia, etenkin silloin kun puhutaan saaliista ja kalastusvuorokausista.

Saimaalla kalastaa noin 360 kaupallista kalastajaa, heistä I-ryhmän kalastajia on noin 60, ja heistä verkoilla kalastaa noin 40. II-ryhmän kalastajia on noin 300, ja heistä verkoilla kalastavat lähes kaikki. Eli tämä kansalaisaloite vaikuttaisi yli 300 henkilön toimeentuloon ja heidän mahdollisuuksiinsa kalastaa. Myös saalin arvo, johon vaikutukset kohdistuisivat, olisi merkittävä. Nämä saaliit, jotka myöhemmin tuon esille ja joihin tämä vaikuttaisi, olisivat erityisesti muikku ja kuha – sen vuoksi olen ne alleviivannut – ja sitten myös lahna, hauki, made ja ahven. Saaliin arvo, mitä Saimaalta saadaan, on noin 3,8 miljoonaa euroa, mutta tuo kaikki ei tietenkään ole verkkokalastuksesta peräisin. Pelkästään kuhasaaliin arvo vähittäiskaupassa on 1,7 miljoonaa euroa. Koko maan kaupallisen sisävesikalastuksen arvosta 25 prosenttia tulee Saimaalta, kuhasaaliista 17 prosenttia, josta verkoilla 90 prosenttia. Eli tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos me kiellämme verkkokalastuksen Saimaalla, niin sillä on vaikutusta ei pelkästään sen alueen kalatalouteen ja kalastuselinkeinoon vaan myös kalakauppaan laajemmalla alueella ja kalaan vähittäiskaupassa. – Seuraava dia.

Vapaa-ajankalastuksen osalta voidaan todeta, että Saimaalla kalastaa lähes 50 000 vapaa-ajankalastajaa. Näistä kalastajista paikallisia on kaksi kolmasosaa ja mökkiläisiä yksi kolmasosa, ja kalastus on erittäin suosittu harrastus tällä alueella. Verkkokalastus avovesiaikaan on tärkein pyyntimuoto, mikä kertoo siitä, että tällä alueella verkoilla kalastetaan erittäin paljon. Tämä ehkä poikkeaa monesta muusta alueesta Suomessa. Erityisesti vanhemmat kalastajat suosivat verkkokalastusta, nuoremmat enemmänkin uistelua. Kalastuksessa tärkeintä ovat virkistyselämykset ja noin puolelle myös ruuan hankinta, eli kalaa pyydetään lähiruokana. Tärkeimmät saalislajit ovat ahven, hauki, kuha ja muikku, ja koko kalastusmäärästä puolet kertyy verkkokalastuksesta. Verkoilla saadaan myös noin puolet saalista eli noin 0,8 miljoonaa kiloa, ja jos sen arvoa nyt ihan karkeasti arvioisi, niin se voisi olla ehkä 1,9 miljoonaa euroa. Mutta tuo luku täytyy tarkistaa tarkemmin sitten, jos sitä käytetään jossakin julkaisussa. – Seuraava dia.

Sitten mennään näihin verkkokalastuskiellon vaikutuksiin. Eli mitä vaikutuksia täällä verkkokalastuskiellolla olisi? Ne olisivat kiistattomat, vaikka tässä todettiin, että Suomessa on paljon järviä, Suomessa olisi vaihtoehtoisia alueita. Tämä norppa on valinnut elinalueekseen alueen, jossa on myös erittäin rikkaat kalakannat ja mahdollisuudet sekä kaupallisen kalastukseen että vapaa-ajankalastukseen. Muuten tämä asia olisi jo ratkaistu toisin ja meidän ei tarvitsisi keskustella tämmöisestä kalastuksen ja saimaannorpan yhteensovittamisesta. Ne vaikutukset näkyisivät sekä kaupallisessa kalastuksessa, vapaa-ajan kalastuksessa, kalakaupassa että osakaskuntien toimintaedellytyksissä.

Verkkokalastuksen korvaaminen muilla kalastusmuodoilla ei ole ongelmattonta. Ei ole olemassa kaikkiiin tilanteisiin korvaavia pyydyksiä eikä pyyntialueita. Esimerkiksi kuhan kylmän veden verkkopyyntiin ei ole toimivaa vaihtoehtoista ratkaisua. Ja kuten äsken totesin, kuha on toiseksi tärkein saalislaji muikun jälkeen. Eli me puhumme semmoisista

lajeista, jotka ovat todella tärkeitä. Myöskään yritykset pyytää muikkua norppaturvallisilla rysillä Saimaalla eivät ole onnistuneet. Vapaa-ajankalastuksesta muikkusaalis puolestaan saadaan käytännössä kokonaan verkkokalastuksella. Ei ole olemassa muita vaihtoehtoja. Eli näiden lajien, jotka ovat erittäin tärkeitä alueella sekä paikallisesti asuville että kaupallisille kalastajille, pyynti olisi todella paljon vaikeampaa ilman tätä verkkokalastusta – tai oikeastaan joissakin tapauksissa myös miltei mahdotonta. Kotimaisen kuhan ja muiden suomukalojen saatavuus romahtaisi tämän verkkokalastuskiellon vuoksi, ja lajit, joiden kalastus vaikeutuisi – kuhan ja muikun osalta – olisivat myös siika, ahven, made ja lahna.

Uusien pyyntimuotojen käyttäminen vaatii erilaista osaamista ja pyyntialuetta sekä suuria investointeja pyydyksiin. Esimerkiksi tällainen norppaturvallinen rysä maksaa noin 5 000 euroa. Eli usein silloin, kun mietitään, että on näitä vaihtoehtoisia kalastustapoja, unohdetaan, että vaihtoehtoiset kalastustavat vaativat erilaista osaamista, ne vaativat erilaisia alueita ja ehkä erilaista ajankohtaakin, milloin kalastetaan. Eli me emme voi yhtäkkiä siirtyä toisen pyyntimuotoon. Ne pyydykset voivat monta kertaa olla tehokkaampiakin etenkin kaupallisessa kalastuksessa.

Kotimaisen kalan alueellinen taidetarjonta ja kalakauppa laajemminkin kärsisivät tästä verkkokalastuskiellosta. Pahimmassa tapauksessa tätä lähikalaa korvattaisiin tuontikalalla. Ja sitten voitaisiin myös todeta, että kun tämä välitavoite on toteutunut, niin voisi näkyä myös heikkenemistä luottamuksessa viranomaisen toimintaan, koska tavallaan ollaan jo nyt luovuttu aika monista kalastusmahdollisuuksista saimaannorpan suojelemiseksi ja siinä on onnistuttu siten, että välitavoite on toteutunut.

Kehen tämä vaikuttaisi? Tämähän vaikuttaisi vapaa-ajankalastukseen – noin 1,700 000 vapaa-ajankalastuksen verkkovuorokauteen – ja kaupallisessa kalastuksessa yli 300 ihmisen toimeentuloon ja useiden miljoonien arvoisen saaliiseen. Ja se tapahtuisi tilanteessa, jossa tämä saimaannorppakanta kasvaa strategian mukaisesti.

Tässä tuotiin esille myös uhanalaiset kalakannat ja vaikutus niihin. Täytyy todeta, että kalastusasetuksella ja kalastuslailla ollaan jo nyt suojeltu näitä uhanalaisia lajeja hyvin paljon, eli näille järvilohelle, taimenelle ja saimaannieriälle on olemassa jo omat rajoitukset. Ja se myös tarkoittaa sitä, että tällä Saimaan alueella näillä kalastajilla on todella paljon näitä erilaisia rajoituksia noudatettavana. Se vaikuttaa heidän kalastusmahdollisuuksiinsa hyvin paljon. Eli tästä muodostuu oikeastaan myös semmoinen asiakokonaisuus, jossa tämän alueen kalastajien on oltava – etenkin nyt, kun meillä on nämä uudet suojeluarvotkin näille kalalajeille asetettu – todella tarkkoja ja noudatettava näitä rajoituksia tällä alueella. Eli ne ovat kaventaneet kalastusmahdollisuuksia siellä Saimaalla entisestään. Tämäkin asia on otettava huomioon tässä tarkastelussa. – Seuraava dia, kiitos. Siellä oli Työryhmä-nieminen dia seuraavana. – Kiitos.

Vaikka tämä välitavoite on toteutunut tämän norppakannan osalta, niin silti maa- ja metsätalousministeriö on sitoutunut siihen, että Saimaan kalastusta edelleen pohditaan, miten sitä saadaan entistä norppaturvallisemmaksi ja myös yhteensovittaen niin, että

otetaan kalastus huomioon eli että siellä Saimaalla olisi mahdollista sekä kalastaa että suojella norppaa. Meillä on laajapohjainen työryhmä, jossa me pohdimme näitä seuraavia kalastussääntöjä, jotka tulisivat ensi keväänä voimaan. Tämä työryhmä antaa esityksensä maa- ja metsätalousministeriölle joulukuussa tänä vuonna, ja me olemme järjestäneet yhdessä maakuntien liittojen kanssa alueelliset keskustelu- ja kuulemistilaisuudet saimaannorpan esiintymisalueilla. Me olimme tänä syksynä Punkaharjulla, Puumalassa, Rantasalmella, Rääkkylässä ja Taipalsaassa, ja näissä tilaisuuksissa on näkynyt se sitoutuminen norpan suojeluun tällä alueella. Sieltä on tullut ehdotuksia myös siihen suuntaan, miten tätä verkkokalastustakin voitaisiin vielä kehittää niin, että se olisi entistä norppaturvallisempaa, mutta nämä kaikki ehdotukset otamme tässä työryhmässä käsittelyyn ja käymme läpi myös nämä kaikki pyydyskuolemat huolellisesti ja myös sen, millä alueella norppa on eli miten alueellisesti ja ajallisesti näitä kalastusrajoituksia olisi ja minkälainen niiden sisältö tulisi seuraavana viisivuotiskautena olemaan. Sen lisäksi teemme tiedustelun kaikille Suomen kansalaisille verkossa, ja tämä tullaan tekemään tässä varmaan ihan muutaman kuukauden sisällä. – Ja seuraava dia vielä.

Tähän lopuksi kiitän, että olen saanut tämän puheenvuoron pitää, ja totean, että vaikka ratkaisuja on haettu niinkin, että on maksettu korvauksia vesialueen omistajille ja kalastajille, niin ne eivät kuitenkaan tuo sitten sitä kalaa sinne lautaselle. Valitettavasti viimeinen viimeinen dia kaloista ja muikuista lautasella ei näy tässä, mutta teistä jokainen voi ehkä mielessään ajatella. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, kalastusneuvos Kirjavainen. – Seuraavaksi otamme ympäristöneuvos Esko Hyvärisen ympäristöministeriöstä. Oletteko langoilla? – Olette. Olkaa hyvä.

Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen, ympäristöministeriö:

Kyllä, täällä ollaan, kiitos. – Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valiokunnan jäsenet! Kuten tässä on jo tullut esille, niin saimaannorppia on hieman yli 400 yksilöä tätä nykyä, mutta niistä lisääntymiskykyisiä on noin 155–221 yksilöä, eli suinkaan kaikki eivät ole siellä lisääntymisiässä. Viime vuosina on arvioitu syntyneen yli 80 poikasta vuosittain, mikä on todella hyvä tulos ja osittain poikii juurikin näistä verkkokalastuskielloista, joita viisi vuotta sitten ryhdyttiin tekemään – ja muita kalastusrajoituksia.

Tämän vuoden aikana on toistaiseksi tullut tietoon 29 kuollutta saimaannorppaa, joista 10 oli jo tällaisia pesiin kuolleita kuutteja, jotka pesätarkastusten yhteydessä on todettu. Verkkoihin kuolleita on raportoitu kolme yksilöä. Vuoden 2019 aikana kalanpyydyksiin kuolleita todettiin seitsemän yksilöä, joista viisi jäi verkkoihin heti heinäkuussa kalastusrajoitusajan päätyttyä.

Saimaannorppakanta on kasvanut sieltä 1980-luvun lopulta, jolloin norppia oli vain 200 yksilöä, tähän nykytilanteeseen, ja se on todellakin tulosta pitkäjänteisestä yhteistyöstä

ja monipuolisista suojelutoimenpiteistä. Edelleen kanta on kuitenkin pieni ja erittäin uhanalainen, kuten tässä on tullut jo esille.

Kalanpyydyskuolleisuus on yksi keskeinen tekijä tässä kokonaisuudessa, mutta sen lisäksi saimaannorpan uhkana ovat ilmastonmuutoksen vaikutukset, jotka vaikuttavat vuosi vuodelta kasvavan. Pesinnän häiriintyminen muista syistä on yleensä tällaista ihmisvaikutteista häiriötä, jota syntyy pesimäaikaan pesien lähellä liikkumisesta. Myöskin kannan pieni koko ja hajanaisuus aiheuttavat monia riskejä kannan kehitykselle.

Saimaannorpan suojelu siis perustuu laajaan yhteistyöhön, jossa suojelutarpeet ja -velvoitteet on pyritty sovittamaan yhteen muiden tarpeiden kanssa. Siinä pohjana on saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma, jotka on laadittu hyvin laajassa yhteistyössä. Tätä kautta on myös saatu aikaan hyviä tuloksia, jotta ollaan tässä nykypäivän tilanteessa. Myöskin ympäristöministeriö on tietysti sitoutunut tähän strategian toimeenpanoon yhdessä eri tahojen kanssa.

Ministeriö kuitenkin jakaa kansalaisaloitteen tekijöiden ja allekirjoittajien huolen saimaannorppien korkeasta kalanpyydyskuolleisuudesta. Suojelun strategiassa jo toimenpidesuunnitelmassa on määriteltä useita toimenpiteitä kalanpyydyskuolleisuuden vähentämiseksi. Keskeisin niistä on verkkojen ja muiden saimaannorppalle vaarallisten pyydysten käytön rajoittaminen sopimuksin ja asetuksella. Eija Kirjavainen toi esille parhaillaan työskentelevän työryhmän, jonka tehtävä on tosiaan sovittaa suojelun ja kalastuksen tarpeita yhteen. Määräaika on tosiaan lähestymässä tässä syksyn lopulla.

Ympäristöministeriö kyllä pitää välttämättömänä parantaa kalastusrajoitusten alueellista ja ajallista kattavuutta, jotta saimaannorppien kalanpyydyskuolleisuutta saadaan vähennettyä eikä se pääse ainakaan kasvamaan. Tässä ohella tietysti rajoitusten päivittämisen lisäksi tulee jatkaa siirtymistä norppaturvallisten pyydysten käyttöön ja jatkaa myöskin kehitystyötä aktiivisesti, ja sitä mukaa, kun uusia vaihtoehtoja syntyy, voidaan sitten vaarallisemmista luopua.

Se täytyy muistaa, että Saimaalla kaikki, jotka siellä kalastavat joko ammatikseen, kotitarpeiksi tai harrastukseksi, haluavat kaikin keinoin välttää saimaannorppien joutumisen pyydyksiin. Kannan elpymässä ja norpan palatessa vanhoille elinalueilleen – elinaluehan on laajentunut tässä viime vuosina – se riski tietysti on kuitenkin aiempaa suurempi, että näin voi käydä. Sen vuoksi näiden kalastusrajoitusten on oltava ajantasaisia ja kattavia, ettei pääse syntymään virheellistä kuvaa mökkikalastajillekaan siitä, missä, milloin ja miten kalastamalla kalastus on norppaturvallista. Eli siinäkin mielessä viranomaisien taholta tulevien rajoitusten täytyy kertoa se todellinen tilanne siitä, jotta ei pääse syntymään semmoista ajatusta, että sen kello on lyönyt, kun kalastusrajoitus päättyy, kalastus olisi sitten norppaturvallista verkoillakin.

Tässä rajoitusten lisäksi ovat tietysti viestintä, neuvonta ja valvonta edelleen hyvin tärkeitä keinoja kalanpyydyskuolleisuuden vähentämiseksi. Mutta kaikkia näitä keinoja

tietysti nyt mietitään tässä työryhmässä, joka parhaillaan työskentelee, ja monia erilaisia keinoja tähän tietysti täytyy sisällyttää, ei pelkästään yhtä tiettyä ratkaisua. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia asiantuntijoille. – Sitten menemme valiokunnan jäsenten kysymyksiin ja kommentteihin. – Olkaa hyvä. – Sillä aikaa, kun... Ahaa, sieltä tuleekin puheenvuoropyyntöjä, ja nyt, kun näen vain alkukirjaimet, niin on hieman haasteellista, mutta edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jenni Pitko:

Kiitoksia paljon puheenjohtajalle, ja kiitos Iina Paloselle tästä aloitteesta ja tärkeästä keskustelunavauksesta. Haluan kiittää erityisesti siitä, että toitte tuossa alkupuheenvuorossanne luonnonsuojelun lisäksi eläinsuojelullisen näkökulman kivuliaaseen kuolemaan liittyen. Verkkokalastus Saimaalla on tosiaan ongelma tällä hetkellä, koska joka vuosi kuolee verkkoihin saimaannorppia, ja se on äärimmäisen uhanalainen laji ja meille suomalaisille niin kovin kovin rakas eläin, ja sen suojelemiseksi voidaan vain täällä Suomessa tehdä toimia.

Tässä maa- ja metsätalousministeriön puheenvuorossa tuotiin hyviä ja tärkeitä näkökulmia esille siitä, minkälainen vaikutus verkkokalastuksen kieltämisellä olisi Saimaalle, ja eittämättä nämä vaikutukset ovat suuret. Toisaalta, jos katsotaan suurta kuvaa, Suomi on tuhansien järvien maa, mutta ainoastaan Saimaalla elää saimaannorppa, ja kalastaminen on mahdollista erittäin laajalla ja erittäin isoissa vesistöissä myös muualla. Toisaalta tämä verkkokalastusaloite ei aja sitä, että Saimaalla kalastus kokonaan loppuisi, vaan pelkästään verkkokalastuksen osalta. Kalastajien mahdollisuuksiahan tässä toki kavennettaisiin, mutta ajattelen myös, että kalastajille voidaan luoda uusia mahdollisuuksia muualla. Esimerkiksi nyt yritetään tehdä paljon vesistöjen rehevöitymisen ehkäisemiseksi, joka elvyttäisi kalakantoja monissa paikoissa Suomea, ja vaelluskaloja yritetään palauttaa jokiin ja sitä kautta elvyttää kalakantoja joka puolella Suomea ja kalastajille luoda uusia mahdollisuuksia kalastaa. Siinä mielessä ajattelen, että Saimaata täytyy katsoa erityisesti norppa-näkökulmasta, koska Saimaa on ainut paikka, missä norppa meillä elää.

Kysyisinkin, voisiko tässä ajatella, että jos verkkokalastus kiellettäisiin Saimalla norpan pesimäalueilla, että tarjottaisiin näille kalastajille jonkinlaista investointiapua uusiin kalastusmenetelmiin ja koulutusta tässä siirtymässä kohti norppaystävällistä kalastamista samalla, kun tämä verkkokalastus kiellettäisiin. Voisiko ministeriöstä saada vastauksia, että onko suunniteltu tällaisia siirtymätukia, jotka kohtelisivat reilusti? Totta kai tässä on käynyt selväksi, että näillä muutoksilla on inhimillisiä vaikutuksia kalastajien ja myös elinkeinon näkökulmasta. Miten niitä voitaisiin pienentää? – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Varapuheenjohtaja Elomaa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Ritva Elomaa:

Kiitos, puheenjohtaja. – Todella taas on loistavaa asiantuntijuutta ja saa monta puolta tästäkin asiasta. Norppa on todella tärkeä kaikille meille suomalaisille, ja on tärkeä, että kanta säilyy. Jos kansalaisaloite saa yli 50 000 allekirjoittajaa, tässäkin on reippaasti menty yli, niin se on valtavan suuri viesti silloin. Tärkeällä asialla ollaan. Yksi kansalaisaloite just edellispäivänä käsiteltiin tuolla istuntosalissa koulukiusaamiseen liittyen.

Minä kysyisin sellaista asiaa, kun tuli näitä lukuja näistä norppakuolemista verkkoihin ja se ei ollut nyt kovin suuri määrä, että kuinka varmaa se on, että kaikki nämä kuolemat on ilmoitettu, niin että se verkkoihin kuolleiden norppien määrä pitää paikkansa. Ja onko tullut tapauksia, että ei ole ilmoitettu ja silti on havaittu jälkikäteen, että norppa on kuitenkin kuollut verkkoihin? Ovatko ne kaikki tulokset verkkoihin kuolemista ihan uskottavia? Pitävätkö ne paikkansa? – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jari Myllykoski:

Kiitos, puheenjohtaja. – Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja asiantuntijoille, jotka puheenvuoron käyttivät. Kysyisin asiantuntijoilta, että mikä on heinäkuun merkitys Saimaalla verkkokalastuksen osalta, jos olisi vielä kuukausi, jolloin verkkokalastusta ei esiintyvyysalueilla olisi.

Sitten tämmöinen vähän erilaisempi kysymys: Onko saimaannorpan suojelun yhteydessä keskusteltu saimaannorpan siirrosta ehkä johonkin pohjoisemmalle järviolueelle, missä nämä talviset lumiolosuhteet olisivat otollisemmat norpan pesimiselle ja sitä kautta voitaisiin pesiminen turvata? Olemme tässä valitettavassa ilmaston lämpenemiskiarteessä. Onko tämmöinen ollut koskaan keskusteluissa, jotta voitaisiin turvata myös se talvikautinen pesintä? – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Onko edustaja Eestilä paikalla?

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Markku Eestilä:

Kiitoksia, puheenjohtaja. Tulin vähän myöhemmin linjoille. Oli teknisiä ongelmia. – Oma kysymykseni liittyy näitten norppakuolemien suhteellisuuteen. Mitä prosentuaalista osuutta ne edustavat, ja mitä oikeasti norppakannan koossa on tapahtunut, ja miten se on korreloinut näihin vahinkoihin? Kulkevatko ne prosentuaalisesti käsi kädessä, vai miten tätä pitäisi ajatella?

Edustaja Myllykosken näkemys on hyvä ja sillä tavalla täysin looginen ja ymmärrettävä, mutta toisaalta kun sitä jatkojalostetaan ja jos se lähtee enemmänkin lentoon, niin

täytyy sitten miettiä. Kun siirtoistutuksia tehdään, niin se tietenkin vähän muuttaa sitä ekosysteemiä ja saattaa sitten samankaltaisia ongelmia levittää muuallekin. Näinkin voi ajatella, mutta sinänsä loogista.

Lähinnä tämä, että onko tämä nyt vuodesta toiseen jatkunut prosentuaalisesti samana, joka sinänsä olisi armahtava asia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia, edustaja Eestilä. – Seuraavaksi edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Raimo Piirainen:

Kiitoksia, puheenjohtaja. Kiitoksia alustajille täältä liikenteen kohinasta. Kävelen eduskuntataloa kohti. – Kun kuuntelin tätä alustusta, niin minulle tuli semmoinen kuva, että suuremman haaste norppien selviytymiselle asettaa ilmastonmuutos. Jos ajatellaan näihin verkkoihin kuolleita, niin muistaakseni joku luku viisikin oli. Olisin kysynyt asiantuntijoilta, että onko näin, että ilmastonmuutos on suurempi haaste kuin kalastus. – Kiitoksia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Ja itse kysyisin vielä sitä, että kun on tämä työryhmä asetettu, niin osaatteko sieltä sanoa jo joitakin terveisiä tässä vaiheessa. Onko sieltä löytymässä esityksiä esimerkiksi verkkokalastuksen kehittämiseksi norppaturvallisemmaksi tai ajallisia muutosehdotuksia tai tämäntyyppisiä? Ja jos ei, tai ette halua sitä vielä kommentoida, niin olisiko meidän syytä odottaa kansalaisaloitteen vastauksessamme tämän työryhmän loppuraporttia, kun työryhmä on kuitenkin laaja-alainen ja nimenomaan sitouttaa paikallista väkeä myös tähän?

Jos tätä edustaja Myllykosken puolilennokasta ajatusta vähän jatkojalostaa, niin onko Suomessa esimerkiksi Natura-alueille tai muilla sentyyppisiä suojeltuja järviä, joissa verkkokalastus on vielä enemmän rajoitettu, joka olisi norppaturvallinen ilman sen kummempia toimenpiteitä? Mutta pääviestini oli sen työryhmän ehdotukset.

Sitten siellä on edustaja Eskelisellä puheenvuoro.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Seppo Eskelinen:

Arvoisa puheenjohtaja! Kiitoksia esityksistä. Puheenjohtaja kysyikin aikataulusta, jota pohdin itsekin. Kaiken kaikkiaan tämä on hyvä esimerkki, miten parhaimmillaan toimenpiteitä ja asioita yhteistyössä saadaan eteenpäin. Jos ajattelee niitä suojelutavoitteita, niin ollaan jo kuusi vuotta edellä. Minusta se kertoo sen, että yhteistyössä näitä asioita pystytään tekemään ja turvataan myös kalastuselinkeino ja vapaa-ajankalastajienkin iso rooli, joita Saimaan alueella kumminkin on yli 50 000, ja lähes neljän miljoonan liikevaihto ammattikalastuksen osalta. Sitä työryhmän työtä varmaan kannattaa odottaa, mutta nythän on kalastusalueitten kanssa nämä uudet sopimukset ja neuvottelut käynnissä, ja minusta niihin pitää panostaa. Luulen, että

pyyntivälineiden puolellakin kehittymistä tapahtuu. Nyt ei pitäisi hyvin suuresti lähteä reivaamaan ainakaan tiukennusten suuntaan, jopa miettiä päinvastoin tässä tilanteessa, kun nuo tuloksethan osoittavat selvästi, että tässä on yhteistyöllä saatu näin hyvää aikaan. Niin norpan suojelun kuin kalastuksen harrastamisen ja elinkeinon osalta kumminkin on pystytty toimimaan yhdessä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia. – Nyt en näe enempää kysymyksiä ainakaan tähän kysymyspatteristoon. Edustaja Myllykoskella oli vielä pieni jatkokysymys. Otetaan se vielä, ja sitten vastauksiin.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Jari Myllykoski:

Kiitoksia. – Omat muistiinpanot olivat huonolla lukemisella. Onko mitään arviota, että mikä on matkailun ja verkkokalastuksen suhde, onko sillä merkitystä? Sitä on varmasti vaikea arvioida, mutta mikä on sen kalastamattomuuden ajanjakson merkitys matkailulle, onko niillä mitään yhteenliittymää? Ja jos tosiaan sitä vielä kuukaudella jatkettaisiin, niin onko verkkokalastuksella ja matkailuelinkeinolla yhtäläisyyksiä?

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Seuraavaksi mennään asiantuntijoitten puheenvuoroihin. – Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, olkaa hyvä.

Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, maa- ja metsätalousministeriö:

Kiitos, puheenjohtaja. – Arvoisat valiokunnan jäsenet! Vastaan näihin kysymyksiin. Yritin kirjoittaa kaikki ylös, ja yritän saada niihin lyhyen vastauksen. Ensimmäinen kysymys oli edustaja Pitkon kysymys, että voisiko siirtymäajassa tarjota investointiapua kaupallisille kalastajille, jotta heidän mahdollisuutensa pyytää parantuisivat. Meillä on maksettu kaupallisille kalastajille korvauksia tällä alueella, mutta nyt täytyy muistaa, niin kuin toin esityksessäni esille, että on olemassa lajeja, joihin ei ole, ja pyyntiaikoja, joihin ei ole vaihtoehtoa. Erityisesti kuha on sen tyyppinen, ja kuha on kuitenkin niin sanotusti yksi niitä ruisleipiä siinä kaupallisessa kalastuksessa, siis merkittävä. Sitten jos pohdimme tätäkin, että ei sinne troolilla talvella mennä eikä se rysäkalastukseen onnistu talvella. Meidän täytyy ottaa nämä meidän olosuhteet huomioon ja pohtia niitä. Eli tämä ei ole niin yksinkertainen asia, että tätä pystyttäisiin näillä investointiavustuksilla tai muilla hoitamaan. Korostan koko ajan, että me puhumme alueesta, jo nyt rajoitusalueesta, joka on suurempi kuin kaksi kertaa Päijänne, ja muikkukannat eivät ole joka paikassa Suomessa, kuhaa on muualla hyvinkin paljon, mutta muikkukantoja meillä on vain tietyissä järvissä. Eli tämä ei onnistu ihan niin vain. Pyydyksen kehittäminen on yksi, mutta se on pitkä tie. En usko, että ratkaistaisiin tällaisten investointien avulla tätä kysymystä.

Sitten oli edustaja Elomaan kysymys, että kuinka varmaa on, että kuolemat ilmoitetaan, onko uskottavaa, että nämä kaikki tulevat ilmi. Niin kuin esityksessäni toin esille,

kalastuslakia on norpansuojelun vuoksi muutettu niin, että jokainen pyydykseen kuollut norppa on ilmoitettava Luonnonvarakeskukselle. Alueellisissa tilaisuuksissa, missä käytiin ihmisten kanssa keskustelua, tuli esille tällainen, että hyvin moni kokee, että kalastajia syyllistetään siitä, että niitä ilmoituksia ei tule ja että norppia kuolee enemmän. Tämäkin on kääntynyt jo sen tyyppiseksi, että kalastajat kokevat, että heitä syyllistetään jostakin semmoisesta, mitä he eivät ole tehneet. Meillä on tällä hetkellä tiukat kalastusrajoitukset, niitä on kehitetty jatkuvasti, niitten alue on laajentunut. Aikaisemmin oli niin, että rannoilla sai kalastaa. Siellä oli tällaisia alueita, jotka eivät olleet verkkokalastuskiellon piirissä, ja nyt meillä on menty niin sanotusti rannasta rantaan. Eli se alue on yhtenäinen, se on laajempi, niitä rajoituksia on katsottu tarkemmin. Väittäisin, että nämä toimenpiteet näkyvät ja ne saimaannorppakuolemat ovat oikeasti vähentyneet. Se, että voitaisiin sataprosenttisesti sanoa, että jokainen tulee ilmoitetuksi, niin eihän kukaan semmoista tietenkään voi sanoa. Mutta en usko, että siellä mitään tällaista kansalaistottelemattomuutta on, että niitä ei ilmoitettaisi.

Sitten edustaja Myllykosken kysymykseen, mikä merkitys on verkkokalastuksella heinäkuussa, ja matkailun ja verkkokalastuksen suhteesta. Siinä oikeastaan voisi nyt todeta, että meillä oli kaupallisen kalastuksen edustaja, kalakaupan edustaja, työryhmässä kuultavana, ja minä hänen kertomuksiaan ja muistiinpanojaan tästä nyt luen.

Eli kun keväällä on tämä verkkokalastuskielto, ja verkko on siellä lähivesillä yksi niitä harvoja pyyntimuotoja, niin silloin, kun on tämä rauhoitusaika, niin kauppa hyytyy – eli kalakauppa – ja sitten kun tämä rauhoitusaika heinäkuussa päättyy, niin siitä tulee tärkeä kuukausi kalastukselle. Hän totesi, että turistit ovat valtava ostovoima ja ostopiikki näkyy rauhoitusajan jälkeen ihan tässä kalan ostamisessakin sillä alueella. Sen takia heinäkuun pois jääminen olisi suuri asia, ja lähikalaa voitaisiin joutua pahimmassa tapauksessa korvaamaan jopa tuontikalalla. Ja erityisesti ahven on heinäkuussa tärkeä laji.

Sitten on myös joiltakin alueilta todettu, että virtaavissa ja syvissä vesissä on haastava käyttää korvaavia pyydyksiä. Eli niin kuin me tiedämme, Suomessa heinäkuu on kesälomakuukausi. Silloin siellä ovat ne vapaa-ajankalastajat, siellä ovat ne loma-asukkaat. Tämä alue on hyvin riippuvainen näistä loma-asukkaista, ja silloin tapahtuu myös tämä osakaskuntien pyydysmerkkien myynti, eli kyllä me joudumme työryhmässä ainakin heinäkuusta ja sen vaikutuksista todella tarkasti keskustelemaan. Eli sanotaan näin, että ei ole tarkkoja lukuja minulla tähän matkailun ja verkkokalastuksen suhteeseen, mutta ei se ainakaan ihan merkityksetön ole. Näin minä sanoisin sen asian. Eli sitä täytyy selvittää vielä enemmän.

No, sitten tähän edustaja Eestilän kysymykseen, mikä on norppakannassa korrelaatio, kuolemien suhde kantaan. Voisin todeta, että jos kalanpyydyksiin ilmoitetaan kuolleeksi noin 5–6 saimaannorppaa per vuosi – ja koska, niin kuin totesin ja on tullut muissakin puheenvuoroissa esille, saimaannorppakanta on kasvanut tämän suojelustrategiassa esitetyn kannan kasvutavoitteen mukaisesti – niin tämä kalanpyydyskuolemien osuus

kuolinsyynä on kuitenkin vähentynyt. Vuosina 2001–2005 kalanpyydykset olivat vastuussa 39 prosentista määritetyistä kuolemansyistä, ja vastaava luku vuosina 2016–2019, olisiko ollut, 22 prosenttia. Norppakannan kokoon suhteutettuna tämä havaittu pyydyskuolleisuus on laskenut vuosituhannen alusta reilusta 2 prosentista noin 1,5 prosenttiin. Eli käytännössä katsoen, niin kuin totesin, me seuraamme nyt yksilöiden jäämistä verkkoon. Vaikka joka ikinen verkkokuolema on ikävä, niin me nyt seuraamme niin kuin tavallaan saimaannorppayksilöiden kuolemista kalanpyydyksiin. Ja tietysti meidän täytyy olla tyytyväisiä siihen, että me olemme saaneet tällaisen trendin aikaseksi, että kalanpyydyskuolleisuus kuolinsyynä on vähentynyt.

Edustaja Piiraisen kysymykseen, onko ilmastonmuutos turhempi kuin kalastus, en osaa sanoa. Ehkä sen verran voisin todeta, että onhan se selvä juttu, että silloin kun ilmastonmuutos vaikuttaa jääolosuhteisiin, niin myös kaikki tapaukset, joissa saimaannorppa kuolee jollakin tavalla ennenaikaisesti, on otettava huomioon. Eli sen vuoksi me näitä kalastusrajoituksiakin katsomme niin tarkasti viiden vuoden välein, jotta tehdään aina ne toimenpiteet, jotka on tarpeen tehdä, jotta tämä strategian kannan kasvutavoite toteutuisi.

Sitten puheenjohtaja Kalmarin kysymykseen, onko työryhmän puolesta jo terveisiä tai tuloksia. Esimerkiksi verkkokalastuksen muuttaminen turvallisemmaksi: Meillä työ on kesken, me saimme hyviä terveisiä tuolta keskustelukierrokselta näistä Saimaan alueen kaupungeista ja kunnista, joissa me kävimme, ja siellä tuli ajatuksia siitä, miten verkkokalastusta voisi muuttaa entistä turvallisemmaksi, ja muita ajatuksia ylipäättänsä. Meidän täytyy miettiä, että aina silloin kun me puhumme kalanpyydyskuolleisuudesta – ja niin kuin äskenkin mainitsin tuosta, että kalanpyydyskuolleisuuden suhteellinen osuus on vähentynyt – niin noissa luvuissa, mitkä esimerkiksi äsken totesin, ovat mukana myös laittomat pyydykset ja ne, jotka ovat, kun se elinalue laajentuu, syntyneet sen alueen ulkopuolella, mikä on kalastuskiellossa. Eli nyt kun me teemme tätä, tarkastelemme uudestaan tätä, niin me katsomme, onko sitä aluetta tarpeen laajentaa, että jos sen ulkopuolella on tapahtunut tällainen norppakuolema, pystytään tällaiset pyrkimään estämään sillä, että me laajennamme sitä aluetta edelleen, jos se on perusteltua. Laittomiin pyydystyksiin pyritään valvonnalla ja tiedotuksella vaikuttamaan ja sitten tietysti tarkastelemaan, mikä on sen verkkokalastuksen osuus, eli tarvitsemmeko me joitakin muita toimenpiteitä vielä näiden lisäksi. Eli verkko on vaarallisin pyydys, mutta myös näissä muissa luvuissa, kun katsotaan saimaannorpan pyydyskuolemia, täytyy muistaa, että siellä ovat mukana myös ne laittomat tapaukset tai näitten kieltoalueitten ulkopuolella tapahtuvat kuolemat. Eli me emme voi katsoa, että ne luvut kaikki olisivat välttämättä verkkokuolemia aina, mutta tänään on kyllä tullut esille niitä lukuja, jotka ovat verkkokuolemia.

Tässä oikeastaan olivat nämä allekirjoittaneen vastaukset.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitos. – Ehdimme mukavasti ottaa vielä ympäristöneuvos Hyvärisen vastaukset. – Olkaa hyvä.

Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen, ympäristöministeriö:

Kiitos, puheenjohtaja. Laitan vielä kamerankin päälle. – Eija Kirjavainen tuossa vastasi jo varsin kattavasti moniin kysymyksiin, mutta voisin muutamaa hieman täydentää osaltani.

Ensinnäkin edustaja Elomaan kysymykseen norppakuolemista eli miten ne tulevat tietoon. Niitä tosiaan tulee kyllä tietoon ja kalastajat niistä kyllä useimmiten varmasti ilmoittavat, eli se on hyvin suuri tragedia kalastajalle, kun norppa sieltä pyydyksestä löytyy, ja he haluavat asian selvittää, mutta lisäksi kyllä löytyy tukehtumiskuolleita norppia myöskin rannoilta yksittäin. Eli silloin, kun se norpan kunto on vielä sellainen, että ruho ei ole mädäntynyt niin pitkälle, ettei sitä voitaisi tutkia, niin Ruokavirasto tutkii sitten kuolinsyyt näistä norpista, ja on ilmeistä, että ne, mitkä todetaan tukehtumalla kuolleiksi, ovat olleet pyydyksissä. Muista syistä norppa ei tukehdu kuin että se on juuttunut jonnekin kiinni vedessä.

Sitten edustaja Myllykosken kysymykseen siitä, onko keskusteltu siirroista pohjoisemmille järviolueille. Tällaisesta ei ole keskusteltu, mutta aiemmin on siis kyllä keskusteltu siitä, olisiko Saimaan sisällä ollut tarvetta siirtää, ja nimenomaan juuri sen takia, että kun Saimaan eri osissa kannat ovat jonkun verran eriytyneitä ja geenivaihto hyvin vähäistä, niin pystyttäisiin sitä geneettistä monimuotoisuutta sillä tavoin ylläpitämään. Mutta muille järviolueille ei, ja tietysti lähtökohta on se, että saimaannorppa esiintyy luontaisesti vain Saimaalla, ja se olisi hyvin poikkeuksellinen ja äärimmäinen toimenpide, jos tällaiseen ryhdyttäisiin. Tietysti tällaisella kannan koolla se olisi myöskin aika mahdoton toteuttaa siinä mielessä, että norppia pitäisi kuitenkin pystyä siirtämään niin suuri määrä, että niillä olisi lukumäärän puitteissa mahdollisuus selvitä. Mutta käytännössä on niin, että saimaannorppa on suojeltava Saimaalla, se on sinne sopeutunut ja se on sen luontaista elinalueetta. Mutta tietysti on hyvä muistaa sekin, että myös Saimaalla olosuhteet Saimaan etelä- ja pohjoisosissa ovat hyvin erilaiset talvisin, eli sielläkin sisällä sitä eroa on.

Sitten edustaja Eestilän kysymykseen norppakuolemien suhteellisesta osuudesta. Norppia tietysti kuolee paljon eri syistä ja tietysti vanhuuttaan myöskin, mutta se, mikä osuus tai mikä osa populaatiosta on nimenomaan näitä kalanpyydyskuolemia ja nimenomaan verkkokuolemia: nehan ovat yleensä kuutteja tai nuoria yksilöitä, jotka ovat tavallaan pois siitä tulevasta lisääntymispotentiaalista, kun ne sinne kuolevat. Siinä mielessä se olisi tietysti hyvin merkittävää, että kuolleisuutta saataisiin pienennettyä ylipäänsä sen kannan kasvun vuoksi.

Edustaja Piiraisen kysymykseen liittyen ilmastonmuutokseen, eli onko se suurempi uhka. Tietysti nyt se on yksi uhka muiden joukossa. Vuosittain se on tässä nyt vaihdellut, miten suuri vaikutus sillä on. Nyt ilmeisestikin viime keväänä tässä nähtiin ihan

poikkeuksellinen tilanne, eikä tietysti päästy senkään vuoksi sitten aivan tarkkaan kiinni siihen, kuinka paljon niitä norppia lopulta viime vuonna syntyi, koska pesäntarkastusolosuhteet olivat mahdottomia. Mutta mitä enemmän ilmastonmuutos vaikuttaa ja muut syyt vaikuttavat, sitä tärkeämpään rooliin nousee myöskin tämä verkkokuolemien ehkäisy, eli se on siellä yksi merkittävä tekijä, johon me voimme kuitenkin vaikuttaa huomattavasti konkreettisemmin kuin ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, jotka tapahtuvat selvästi pidemmällä aikajänteellä. Eli sitä tärkeämpi on tarkastella myös tätä kalastuksen aiheuttamaa kuolleisuutta, kun nämä muutkin tekijät tässä voimistuvat.

Ja puheenjohtaja itse kysyi, olisiko syytä odottaa työryhmän loppuraporttia, ennen kuin tehdään tästä asiasta jatkopäätelmiä. Omalta osaltani kyllä siihen kannustaisin, koska sieltä me saamme varmastikin semmoisen tuloksen ulos, joka sitten nuotittaa jatkoaskelia aika pitkälle, ja nähdään, päästäänkö siinä sitten sellaiseen lopputulokseen, että päästään tehokkaasti vaikuttamaan tähän kalanpyydyskuolleisuuteen.

Tässä vastauksia omalta osaltani. – Kiitos.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Kiitoksia vastauksista, ja aika rientää loppuun. Siellä on kaksi kirjallisesti kysyttyä kysymystä, jos niihin muutaman sanan vastaukset pystyy esittämään, mutta jollei, niin otetaan sitten kirjallisesti myöhemmin. Elikä ehkä Kirjavaiselle:

”Tällä hetkellä syömme 80 prosenttia tuontikalaa. Mille tasolle se mahtaisi nousta, jos verkkokalastuskielto toteutuisi?” kysyy edustaja Östman.

Ja edustaja Hassi kysyy: ”Kuinka suuri osa norppien pyydyskuolemista tapahtuu heinäkuussa?”

Jos osaatte ihan nopeasti heittää jotain prosenttilukua. – Vastauksiin, asiantuntija Kirjavainen.

Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, maa- ja metsätalousministeriö:

Joo, kiitos. – Tähän edustaja Östmanin kysymykseen, että 80 prosenttia syödään tuontikalaa, en osaa sanoa selkeää vastausta, mutta aivan varmasti sillä olisi. Niin kuin olen näissä puheenvuorossani tuonut esille, Saimaa on erittäin merkittävä kaupallisen kalastuksen kohde ja sieltä saadaan erityisesti muikkua ja kuhaa markkinoille ja muita lajeja. Kyllä sillä olisi merkitystä.

Edustaja Hassin kysymykseen, kuinka monta prosenttia pyydyskuolemista tapahtuu heinäkuussa, allekirjoittaneella ei ole lukua, mutta se on siirtynyt. Aikaisemmin tämä verkkokalastuskielto oli lyhyempi, ja nyt pyydyskuolemien alku on siirtynyt tuohon heinäkuulle kiistatta, mutta sitten meidän täytyy katsoa myös tätä kokonaistilannetta ja mikä merkitys sillä heinäkuulla on. Tämä on semmoinen asia, jota me joudumme tarkastelemaan työryhmässä, ja kun itse katsoin tuossa äsken Metsähallituksen tilastoja,

niin ainakin noissa tilastoissa nämä tukehtuneet norpat on merkitty pyydyskuolleiksi eli ne ovat siellä kalanpyydyskuolleissa mukana.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Anne Kalmari:

Tämäkin oli tärkeä tieto. – Nyt aikamme käy tässä loppuun. Edustaja Myllykoski toivoi vielä kirjallisesti tästä matkailusta selvitystä, erityisesti elinkeinonharjoittajille, ravintoloille ja muille myöskin. Toivoisin myöskin kirjallisesti tämän kalanpyydyskuolleisuusasiaan, sen suhteellisuuden ja kehityksen, mitä tuossa selostitte, eli vaikka lisää kirjallista materiaalia, niin olisi erittäin hyvä.

Kaikille niille kuuntelijoille ja katsojille, jotka ovat siellä langalla olleet, kerron, että tämä asiantuntijoiden läpikäynti jatkuu valiokunnassa. Kuulemme varmasti kymmeniä eri asiantuntijoita, ja luulen, että odotamme myös työryhmän loppuraporttia. Saamme niistä sitten hyvän pohjan sille, että osaamme tehdä täällä viisaita päätöksiä sekä paikallisten kalastajien, matkailijoiden, vapaa-ajan asukkaiden että myöskin meille tärkeiden norppien kannalta.

Kiitän Iina Palosta siitä, että kansalaisaloite tänne eduskuntaan on saatu aikaiseksi.

Tämä asiantuntijakuuleminen on päättynyt.